

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Modstandskampen 1940 - 45

Nr. 3 · Juni 2014

Gestapofanger
Krigssejlere
Modstandsfolk

HORSERØD
FRØSLEV
DACHAU
HANNOVER-STÖCKEN
NEUENGAMME
SACHSENHAUSEN
STUTTHOF
BUCHENWALD
THERESIENSTADT
RAVENSBRÜCK

ERHVERVSHÆMMEDE
FRA FRIHEDSKAMPEN

Modstand - vist nytter det...

Modstandskampen

1940 - 45

Gestapofanger

Krigssejlere

Modstandsfolk

Juni 2014 · 20. årg. nr. 32

Redaktion

Peter Eigenbroth, *Ansv. redaktør*
Østergade 35, Postboks 56,
9690 Fjerritslev,
Tlf. 98 21 22 00
Mail: peter@fjerritslev-tryk.dk

Modstandskampens Bladudvalg

Emmy Reitoft (tlf. 42 40 14 95),
Lykke Finderup, Peter Eigenbroth.

Indlæg dækker ikke nødvendigvis
foreningens eller redaktionens
synspunkter.

(Eftertryk tilladt mod kildeangivelse)

Abonnement og bladregnskab

Peter Eigenbroth, Østergade 35,
Postboks 56, 9690 Fjerritslev,
Tlf. 98 21 22 00

Abonnement kan bestilles ved
at indbetale 200 kr. på konto
nr. 7461 2070272221

Tryk Fjerritslev Tryk A/S

Pris 200 kr.

Abonnenter i udlandet 250 kr.

Næste nummer

er planlagt til september 2014.
Deadline herfor er 1. september.

Modstandskampen 1940 - 45

Gestapofanger
Krigssejlere
Modstandsfolk

Modstand
- vist nytter det...

Undskyld forsinkelsen...

Kære læser.

Måske er du mellem de mange, der har kontaktet mig for at fortælle, at du ikke har modtaget bladet denne gang! Det er dejligt at konstatere, at der bliver holdt øje med udgivelsesterminerne. Imidlertid har jeg denne gang valgt at udsætte udgivelsen nogle uger for at få en fyldig reportage med om de festlige dage i Normandiet, da en flok veteraner og krigssejlere blev hyldet for deres deltagelse i Invasionen – og at Danmark dermed blev anerkendt som en allieret nation.

Sammen med referater fra markeringen af 4. maj fylder markeringen af krigssejlernes anerkendelse meget i dette nummer, men vi har udvidet sidetallet for at gøre bladets indhold så bredt som muligt.

Jeg vil bestræbe mig på at komme tilbage til den normale udgivelsesplan, så næste nummer kommer midt i september, bl.a. med referater fra den 29. august.

Venlig hilsen
Peter Eigenbroth
redaktør

Erhvervshæmmede, Sjællandsafdelingen

Så begynder filmen om D-dag.

Grundlovsfest

Grundlovsdag, torsdag d. 5. juni, holdt Erhvervshæmmede Sjællandsafdelingen – sædvanen tro – Grundlovsfest på Margrethegården i Roskilde.

Ca. 50 personer havde tilmeldt sig, og foreningens formand, Marianne Rüz, havde planlagt en rigtig dejlig eftermiddag. Efter velkomsten sang vi den danske nationalsang og begyndte derefter at spise den lækre mad, vi havde bestilt. Der blev en lille pause, da Marianne Rüz holdt en lille grundlovstale. Hun fremhævede blandt andet en af lovens vigtigste sentenser - nemlig at: "Den personlige frihed er ukrænkelig. Ingen dansk borger kan på grund af sin politiske eller religiøse overbevisning eller sin afstamning un-

derkastes nogen form for frihedsberøvelse", hvorefter hun trak en linje til Frihedskampen, og det, den indsats kom til at betyde for det danske folk.

Mens snakken gik livligt blandt deltagerne, nød vi maden og det gode samvær. Senere på eftermiddagen viste Finn og Søren en film om Landgangen i Normandiet i 1944. En film, der viste de hårde betingelser, de allierede styrker arbejdede under og som heller ikke lagde skjul på, hvor mange ofre der var på begge fronter.

Vi sluttede dagen med at synge: "En lærke letted" før vi brød op ved 16-tiden efter en – på alle måder – hyggelig Grundlovsdag.

Emmy Reitoft

Forår i Mindelunden....

Højtideligheden 4. maj 2014

Af pens. vagtmester Warmi S. Hansen

Der var forår i luften, solen skinnede fra en skyfri himmel, lyngen på Store Gravfelt blomstrede, og træer og buske var sprunget ud med lysegrønne blade, da medlemmer af Kammeraternes Hjælpesfond mødtes med elever og lærere fra Hellerup Skole om morgenen i Mindelunden i Ryvangen for at sætte blomster på alle grave og ved mindetavlerne i Pergolaen.

Det flotte vejr holdt, og da højtideligheden indledtes kl. 20, var 7-8.000 mødt op for at deltage.

Formand for Kammeraternes Hjælpesfond, Martin Frøland bød velkommen og rettede en speciel velkomst til dirigent Mike Cholewa, der for første gang dirigerede Hjemmeværnets Musikkorps København ved 4. maj højtideligheden i Mindelunden. Det var dog ikke første gang, at Mike Cholewa stod som dirigent i Mindelunden, da han tidligere har været chef for Sjællandske Livregiments Musikkorps.

N. Zahles kor dirigeret af Lis Vorbeck var med til at gøre aftenen stemningsfuld.

Martin Frøland sluttede sin indledning med at takke de gamle modstandsfolk Jørn Jensen og Mogens Henrik

Nielsen, der indtil sidste år er mødt trofast op for at bære henholdsvis Frihedsfanen og Dannebrog op til Hovedmonumentet - før højtideligheden startede. Dette hverv er nu overdraget til Hjemmeværnet.

Aftenens taler var oberst Lars R. Møller. Vi bringer her talen i sin fulde længde:

Da formanden for Kammeraternes Hjælpesfond Martin Frøland henvendte sig til mig for at høre, om jeg ville holde talen her i Ryvangen, slog jeg til med det samme, med en let undren over, at jeg var kommet i betragtning til dette hverv.

Det er en stor ære og det er også med en god portion ydmyghed, jeg er gået til opgaven.

På en aften som i aften går tankerne naturligvis tilbage til Danmarks besættelse, og hver især har sin egen indgang.

Mine tanker rettes mod min far Regner Møller på 87 år, som var blevet inviteret til at deltage her i aften, og som var mødt op, hvis helbredet havde tilladt det.

Min far var gymnasieelev på Århus Katedralskole under besættelsen, og hans modstand mod besættelsesmag-

ten startede i det små, med omdeling af illegale aviser og tidsskrifter, men efterhånden spredte det sig, og han kom med i Borum-gruppen, som blev ledet af min onkel, den senere forsvars-, justits- og kirkeminister Orla Møller.

Aktiviteterne blev udvidet med modtagelse af nedkastninger af materiel fra England og jernbanesabotage, og de sidste tre måneder af krigen måtte gruppen gå under jorden for ikke at blive taget af tyskerne.

Det var ikke noget, der blev talt om i mit barndomshjem.

Man havde gjort det, man blev nødt til, fordi det var det rigtige at gøre - længere var den ikke. Det var først langt senere, jeg fandt ud af, at far og onkel Orla havde været særdeles aktive under besættelsen.

Min og yngre generationer har af gode grunde ingen personlige erindringer om besættelsen, men vi har en opgave i, at modstanden og hele situationen omkring besættelsen ikke går i glemmebogen.

Det sker blandt andet ved at støtte op om de traditioner, der omgiver besættelsen. Vi har en pligt til at være med til at erindre. Vi skal sørge for, at andre kan huske dem, der måtte ofre deres liv for noget de troede så fast på, at det de

Højtideligheden samlede som sædvanligt mange mennesker.

Oberst Lars Møller på talerstolen.

gjorde gav mening – uanset prisen. Vi skal huske, at deres offer var til gavn for os alle.

Der er andre forhold vi skal erindre.

“Aldrig mere en 9. april” er et af de slogans jeg er vokset op med.

Det gav mening – vi skulle aldrig mere komme i en situation, hvor samfundet måtte give op over for en udefrakommende fjende, fordi vi ikke havde investeret i et forsvar, som kunne forsvare vores land.

Også her har jeg nogle meget klare billeder på nethinden.

Jeg var garnisonskommandant i Haderslev i tre år, og hvert år den 9. april mindedes man de faldne fra kampene i Haderslev.

Hvert år mødtes jeg med de overlevende veteraner, som var under ledelse af Kai Bosack i sergentmessen om aftenen den 8. april. Her i sergentmessen var garnisonskommandanten ansvarlig for at holde en begavet tale. Første gang havde jeg nogle dage forinden haft besøg af Kai Bosack, og han kendte ikke historien bag den kongelige forholdsordre. Så var indholdet af talen hjemme.

Den 9. april 1940 var forholdene omkring fjendens fremrykning over landegrænsen meget uklare.

Alligevel gik en panserværnskanon støttet af infanteri i stilling nede ved Sønderbro i Haderslev, hvor besætningen kunne beskyde de fjender, der måtte komme ad landevejen fra Åbenrå. Kanonens besætning nedkæmpede flere tyske panservogne, før den selv blev bragt til tavshed.

Forholdene var særdeles uklare. Skulle man kæmpe? Der kom ordre til at opgive kampen, men var ordrene autentiske? De indsatte soldater var me-

get afklarede. Det var de ansvarlige beslutningstagere ikke.

Soldaterne vidste godt, at hele den tyske overmagt kom rullende imod dem, men alligevel tøvede de ikke, da der blev givet ordre til at åbne ild. De havde tænkt sig at gøre deres pligt, uanset om det kunne koste dem livet.

Efter krigen var der politisk enighed om, at man aldrig mere måtte bringe danske soldater i en situation, hvor der var uvished om, hvorvidt de skulle kæmpe eller ej.

Man vedtog derfor den kongelige forholdsordre, hvor Folketinget bestemte, at danske soldater har pligt til at optage kampen, såfremt de bliver angrebet.

Der skulle ingen tvivl være, og forholdsordren gælder i dag.

Det virkede. Da vi i Bosnien i april 1994 blev beskudt af bosniske serbere, var der ingen tvivl i mit sind. Danske soldater blev beskudt, og i overensstemmelse med den kongelige forholdsordre havde vi pligt til at optage kampen. Der var ingen tvivl.

Alle der gjorde modstand mod besættelsesmagten vidste, at deres handlinger kunne koste dem livet.

De var meget afklarede, men alligevel fortsatte de deres aktiviteter, også selvom nogle af deres kammerater blev taget, tortureret og skudt af tyskerne.

Deres familier og pårørende vidste ofte, hvad deres pårørende gjorde.

Familierne led alverdens kvaler, usikkerhed, angst og en frygt for at de pludselig en dag ville modtage besked om, at deres kære ikke længere levede.

Det var ikke kun modstandsfolkene, der kæmpede under besættelsen. Det gjorde deres familier også.

De pågældende vidste, at det de fore-

tog sig var livsfarligt, men de troede selv på, at det var prisen værd – ellers havde de ikke gjort det.

De troede på noget, der var så vigtigt, at de accepterede, at det kunne koste dem livet, og alligevel gjorde de det.

Deres gerninger medvirkede til, at Danmark under krigen blev accepteret som en nation, der var blevet besat og som deltog aktivt i kampen mod Nazi-Tyskland. Deres gerninger fik stor betydning for omverdens opfattelse af Danmark, efter at Tyskland var blevet besejret.

Deres offer fik stor betydning langt ud i fremtiden for de kommende generationer af danskere, og derfor skylder de nye generationer også tak til dem, der ligger her. Selvom de mistede livet, så vandt de freden for os andre.

Denne erkendelse er vigtig, for det viser sig, at historien gentager sig. Efter den Kolde krigs ophør og Murens fald befandt unge danske soldater sig pludselig i internationale operationer, hvor det gik rigtig hedt til.

Over Balkan til Irak og senest til Afghanistan kæmpede danske soldater pludselig i nogle af de hårdeste kampe, soldater fra Danmark har deltaget i siden slaget ved Dybbøl. Under disse internationale operationer har vi haft mange faldne og hårdtsårede unge mennesker, og det bør vi også huske på en aften som i aften, hvor vi mindes modstandskampens helte.

Man kan ikke undgå at drage sammenligninger en aften som i aften.

Hvad får unge mennesker i dagens velfærdssamfund til at melde sig for at drage ud og løse opgaver – ofte med fare for deres liv?

Når man forsøger at trænge gennem de første hurtige forklaringer som at opleve den ultimative afprøvning af en selv, når man frem til nogle budskaber, som datidens frihedskæmpere ville kunne nikke genkendende til.

De unge mennesker i dag drager ud på demokratiets bud, fordi de ønsker at gøre en forskel, fordi de tror på ord og begreber som i dag undertiden opfattes som gammeldags. Ord som at kæmpe for frihed, for at hjælpe mennesker i nød og for at befri mennesker, der lever under et religiøst diktatur.

Mange mente blot, at det var deres pligt, for det var det rigtige at gøre.

Jeg har ofte været ude og tale ved mindearrangementer for vores faldne og hårdtsårede soldater og har sammenlignet deres situation med dem,

der gjorde modstand under besættelsen.

Når vi har sendt soldater ud til internationale operationer, har de alle været frivillige. Det har været en blanding af unge og gamle. Alle er de taget af sted for at gøre deres pligt.

De har vidst, at det kunne koste dem livet, men alligevel tog de af sted og kæmpede for deres overbevisning, fuldstændig som frihedskæmperne under besættelsen. Deres familier og pårørende har gennemlevet nøjagtig de samme kvaler som familierne til frihedskæmperne, og undertiden har familierne forsøgt at overtale soldaterne til at smide uniformen og lade andre tage sig af problemet.

Alligevel er de taget af sted, fordi de mente, at opgaven var så vigtig, at den om nødvendigt kunne koste dem livet. Det var simpelthen det rigtige at gøre.

Jeg er mange gange blevet stillet spørgsmålet, om de ofre, som vores indsats på Balkan, i Irak og i Afghanistan medfører overhovedet er prisen værd. Kan det overhovedet nytte – og hvad angår en konflikt så mange kilometer væk fra Danmark os?

De samme spørgsmål må have været stillet af pårørende under besættelsen. Og endnu mere præcist af familierne til alle de allierede soldater, der nedkæmpede de tyske besættelsestropper overalt i Europa.

Er indsatsen prisen værd? Var indsatsen så mange faldne og sårede værd?

Et menneskes utidige død, især et ungt menneske, er altid meningsløst, og når sorgen over en falden kammerat eller en elsket pårørende rammer en, så er svaret næsten altid, at ingen indsats er denne pris værd, og at døden for et elsket familiemedlem aldrig kan være andet end helt formålsløs og fuldstændig nytteløs.

Sorgen og smerten over tabet vil altid være til stede, men med tiden melder en anden tanke sig. Det er sjældent noget, man tænker på lige med det samme, men tanken melder sig efter nogen tid. Hvis nu den faldne havde været ude for et trafikuheld eller en badeulykke, så havde tabet stadig været det samme.

Døden havde stadig været både formåls- og nyttesløs, men der hvor formålet absolut ikke kunne forklares ved bade- og bilulykken, så opstår der en anden tanke, som når vi i aften er samlet for at mindes modstandskampens faldne.

Hvis det enkelte menneske synes, at sagen er vigtig nok, kan vedkommende godt acceptere, at kampen i værste fald kan betyde at man dør.

De mennesker, vi mindes her i aften, troede fuldt og fast på, at det de kæmpede for var værd at dø for.

De kæmpede for frihed, ikke kun for sig selv, men for hele det danske folk.

De kæmpede mod undertrykkelse eller blot fordi det var det rigtige at gøre.

De var afklarede med, at kampen kunne koste dem livet, og det skylder vi dem tak og respekt for.

Vi har pligt til at huske på dem og deres ofre, ligesom vi også har pligt til at sørge for, at en lignende situation ikke genopstår.

Det gamle slogan "Aldrig mere en 9. april" har blandt nutidens ungdom og politikere mistet sin betydning, og det kan vi ikke være bekendt.

Krigens uvejrlårner sig igen op i horisonten. Ikke lige uden for landets grænser, men det rumler ude i horisonten.

Begivenhederne på Krim og i det østlige Ukraine minder betænkeligt om, at historien gentager sig.

Krims indlemmelse i Rusland kunne godt ligne Anschluss, hvor Østrig blev indlemmet i Tyskland.

Balladen om det østlige Ukraine kunne godt sammenlignes med Sudeuropa, hvor Nazi-Tyskland indlemmede en del af Tjekkosllovakiet – det er endnu for tidligt at konkludere.

Desværre er situationen for det danske forsvar nogenlunde sammenlignelig med situationen forud for 9. april. Vi har lagt forsvaret om, så det er blevet organiseret til at kunne deltage i internationale operationer overalt i udlandet, men vi kan ikke længere forsvare rigets grænser. Hæren har nogenlunde den samme størrelse som personalet på Rigshospitalet, og med en aggressiv stormagt, der ikke længere anerkender Folkerettens takt og tone, er det på tide at vi revurderer situationen.

Vi må håbe, at nutidens politikere har lært af fortidens svigt. At vi ikke laver samme fejl som op til 9. april 1940 og efterlader Danmark i en tilstand, så vi ikke kan forsvare vores grænser.

Vi må appellere til vores politikere, så vi aldrig kommer i samme situation.

Det skylder vi dem vi mindes her i aften.

Afsløring af Arnoldi-plakat

Af Peter Eigenbroth

Med deltagelse af honoratiorene fra både ind- og udland blev det den 7. maj markeret ved en højtidelighed i Nationalmuseets festsal, at Danmark er blevet anerkendt som fuldgyldig allieret partner, takket være indsatsen fra ca. 6.000 danske søfolk under krigen, og i særdeleshed at omkring 800 af dem var med i invasionen i Normandiet den 6. juni 1944. Der var samtidig afsløring af den plakat, som kunstneren Per Arnoldi har tegnet i samme anledning.

Forsamlingen blev budt velkommen af formanden for Frihedskampens Frednings- og Mindefond, Christian Eugen-Olsen, og han fremhævede det store arbejde, som Erik Kragelund har gjort for at dokumentere den danske indsats og dermed opnå anerkendelsen. Den har resulteret i, at Danmark er officielt inviteret til at deltage i 70-års fejringen af invasionen, med deltagelse af H.M. Dronningen, forsvarsminister Nicolai Wammen, samt bl.a. repræsentanter for krigssejlerne og for Frednings- og Mindefonden.

Om programmet for festlighederne fortalte Eugen-Olsen blandt andet, at Dronningen vil lægge en krans ved monumentet for den danske sømand på Utah Beach, og at man skal se Jacob Kjærgaards udstilling i Utah-museet om den danske indsats.

Derefter fik forsvarsministeren ordet, og han udtrykte både glæde og ydmyg-

Erik Kragelund, Max Roe og Jens Ege ved sammenkomsten.

hed over at kunne afsløre Per Arnoldis plakat. Nicolai Wammen udtalte en tak fra regering og folketing for krigssejlernes indsats, der var medvirkende til, at vi i dag kan leve med demokrati og frihed, og som har skabt anerkendelse af Danmark og af de deltagende krigssejlere.

Når man i dag spørger modstandsfolk efter, hvor de fandt modet fra, lød svaret ofte: "Der var ikke andet, vi kunne gøre!", fortsatte Nicolai Wammen, inden han med en tak til kunstneren kunne afsløre Per Arnoldis kunstværk.

Per Arnoldi takkede Erik Kragelund for udfordringen med at lave plakaten og for god inspiration – som kunstner er det et privilegium at blive brugt! Denne plakat er nummer 10 i rækken af opgaver, som Per Arnoldi har løst i relation til modstandskampen, og han glædede sig over, at resultatet var kommet godt i havn!

Næste taler var Nationalmuseets direktør, Per Kristian Madsen. Som bekendt hører Frihedsmuseet ind under Nationalmuseet, og det var meget naturligt genopbygningen af Frihedsmuseet, som Per Kristian Madsen fokuse-

Per Arnoldi fortæller om arbejdet med at skabe plakaten.

rede på. Det overordnede tema for det nye museum vil blive Valget – og konsekvenserne deraf. Det centrale i udstillingen skal være historien – omgivet af såvel baggrunden for 2. Verdenskrig som af, hvad der fulgte efter.

Per Kristian Madsen glædede sig over, at alle effekter blev reddet fra Frihedsmuseet, men oplyste, at museet fortsat gerne modtager både oplysning om og effekter fra krigssejlernes indsats.

Til sidst kom Erik Kragelund på talerstolen for at fortælle nærmere om krigssejlernes indsats. For de danske søfolk startede krigen allerede i september 1939, men den blev skærpet, da Danmark blev besat 9. april 1940. Der var 254 skibe uden for landets grænser, og de fleste søgte allieret havn. Om bord var ca. 6.300 danske søfolk, og omkring 6.000 af dem valgte at fortsætte i allieret tjeneste med den konsekvens, at de ikke anede, hvornår eller om de ville få deres familier og venner at se igen. Modsat de allierede lande kunne de danske skibe ikke flage med det nationale flag. I kølvandet på folkeopstanden 29. august blev det udvirket, at de danske skibe kunne sætte Dannebrog fra den 25. december 1943.

Der var 30 danske skibe, som deltog i invasionen i Normandiet – og de 24 af skibene førte Dannebrog. Som nævnt deltog ca. 800 danske søfolk, og det betød, at ca. hver 20. sømand var dansk.

Ud af de 254 danske skibe ved krigens udbrud kom de 128 ikke hjem til Danmark igen, og det er dokumenteret, at mindst 83 af dem blev torpederet. Og af de 6.300 danske søfolk omkom 1.084 under krigen.

Den danske udgave af Per Arnoldis plakat. Den er også lavet på engelsk og fransk.

Erik Kragelund fortæller om arbejdet for at få Danmark accepteret som allieret i forbindelse med invasionen.

Erik Kragelund har skrevet et smukt hæfte, "Overlord", som fortæller om både deltagelse i invasionen og om de danske søfolks deltagelse i krigen generelt. Hæftet er udgivet på Forlaget Radius og kan købes på internettet for ca. 80 kr. incl. porto.

Erik Kragelund sluttede med at takke for den store opbakning, han har fået i arbejdet med at få Danmark anerkendt, fra ambassaden i Paris, fra Hjemmeværnet, fra foreningen De allierede Krigssejlere, fra foreningen Danske Veteraner og fra Frihedskampens Frednings- og Mindefond.

Og dermed kunne Christian Eugen-Olsen takke de fremmødte for deltagelse i den højtidelige begivenhed.

Dannebrog til Normandiet, 70 året

Af Ida Seehusen, næstformand i Frihedskampens Frednings- og Mindefond

Efter flere års intens planlægning i Fredningsfonden og særligt med Erik Kragelunds store indsats, der strækker sig endnu længere tilbage, er det endelig lykkedes at få Dannebrog til Normandiet. Nu vajer vores flag på strandene sammen med alle de andre allierede flag. En lang forberedelse, der også har medført, at Danmark langt om længe er blevet anerkendt som allieret nation, ikke mindst pga. krigssejlerne, der også nu har fået den anerkendelse og hæder, de aldrig tidligere har opnået.

Forventningsfulde, men måske også lidt usikre på, hvordan en så lang tur i bus mon skulle gå – der er langt fra København til Bayeux i Normandiet, og nogle af veteranerne er 90-94 år – mødtes vi bag Hovedbanegården den 3. juni tidlig morgen kl. 7.00. Allerede mens vi samledes, fik vi en forsmag på den store presse-bevågenhed vores deltagelse ville få: TV2 stod parat til at interviewe inden afgang og sendte derefter direkte i TV2 News morgen. Det viste sig, at dette skulle fortsætte, for hvor end vi kom frem, havde vi TV2 og DR med.

Gruppen talte ud over krigssejlerne Erik Kragelund, Arne Glinsvad, Antoinette Meldgaard og Børge Reckeweg også formanden for Frihedskampens Frednings- og Mindefond, Christian

Eugen Olsen, formand for Danske Veteraner 1940-45 Jens Ege og formand for De Allierede Danske Våbenfæller Jan Kaare Christensen og flere andre.

Under den lange køretur på to dage havde vi løbende indlæg fra krigssejlerne: én efter én fortalte de deres historie med en fin humor og små anekdoter, rørende og tankevækkende:

Børge Reckeweg, der var ramt af torpedo ud for Island og om tiden i Newcastel, Antoinette Meldgaard, der sejlede som stewardesse mellem Island og England, og måtte afslå flere friere – "jeg skulle ikke giftes", sagde hun – Arne Glinsvad og Erik Kragelund, der konstant oplevede, at skibene omkring dem i konvojen blev ramt af torpedoer – og de måtte blot sejle forbi de forliste sømænd, og se til, at de lå der i deres redningsveste med små blinkende lygter i det iskolde vand. – 'Mon de klarede det, til nogen kom og samlede dem op?'

"Var I ikke bange"? –

– "Joh . . .", de trækker lidt på det – "men det blev jo også hverdag. Vi talte ikke så meget om det", fortæller de samstemmende. . .

Men også Jørgen Aarlo Jensen fortalte rørende om sin far Holger Jensen, der sejlede i allieret tjeneste på "Tennessee", blev torpederet og efterfølgende deltog i

Invasionen og D-dag, og om hvordan det var at vokse op uden en nærværende far, med en mor der gjorde alt for sine to børn trods trange kår. Børge Reckeweg var med på samme skib, da det blev torpederet . . . det må have været svært at lytte til og få genoplevet, tænker vi.

Undervejs så vi desuden et par gode vedkommende film: Annette Frydenstrands film fra 2006 om "Krigssejlerne" og Maj Wechselsmans film "Rapport fra de druknede og glemte" fra 1995, og Chr. Eugen Olsen holdt et interessant indlæg, og fortalte om Invasionen og valg af område for denne.

Første 'officielle' stop var ved Sage War Cemetery uden for Bremen, hvor over 100 allierede soldater ligger begravet. En af dem er "Lille John" Christmas Møller, der blev dræbt den 9. april 1945, blot tyve år gammel, samme dag som en anden dansk helt, Anders Lassen, døde i Norditalien.

Jan Kaare Christensen fra De Allierede Danske Våbenfæller, DADV, holdt en smuk tale og lagde en krans – én af mange vi i de følgende dage skulle lægge.

Efter overnatning i Breda i Holland var vi igen tidligt af sted mod Normandiet.

for D-Dag

Pegasus Broen

I løbet af eftermiddagen nåede vi frem til Pegasus Bridge ved Benouville nord for Caen, hvor TV2's Søren Juhler og hans kameramand stod klar til at modtage os – sammen med vore hjemmевærnsfolk, og hundredvis af mennesker og gamle jeeps og landgangsfartøjer og soldater fra mange lande i gamle uniformer. Det var også her, vore to britiske guider, der skulle følge os de kommende dage, stødte til. De er tidligere officerer i den britiske hær, og fortalte levende om landsætningen af de første engelske soldater, der ankom den 6.6. kl. 00.16 i svæveplaner og indtog Pegasusbroen, der skulle sikres for at tyskerne ikke skulle sprænge broen (det er meget autentisk vist i filmen 'The Longest Day').

Ved det ene brohoved ligger stadig den lille cafe, hvor ejeren Madame Arlette Gondree som fireårig så aktionen fra sit sovekammervindue. Vi fik mulighed for at hilse på hende og overrakte hende en lille gave: "Kongemærket". En lille nål i sølv og emalje med Dannebrog med CX, fremstillet i anledning af Kong Christians X's fødselsdag i 1940 og 1945 og lavet af Georg Jensen. Mærket

blev båret af mange danskere under besættelsen som en stille protest mod den tyske besættelsesmagt, og vi havde valgt, at vi i gruppen også bar det på turen, så vi kunne signalere, at vi var danske. Madame Gondree blev tydeligt rørt.

De næste par dage skulle vi bo på Budget Hotel Ibis lidt uden for Bayeux. Hotellet var fuldt booket af veteraner fra både Canada og England, og vore egne veteraner faldt straks i snak med dem. Det var lystigt!

5. juni 2014

Næste formiddag startede vi ud med lidt sightseeing med de britiske guider. Vi kørte ad små kringledede veje, omgivet af høje hække, op mod Port en Bessin og resterne af den kunstige havn Mulberry

Harbour. Igen stødte vi på masser af gamle veteranjeeps og militære køretøjer og folk i gamle uniformer. Både det amerikanske og det britiske flag og Dannebrog vajede overalt ved de små gårde og huse her ude på landet.

Det var i dette landskab, de allierede tropper kæmpede sig frem, mark for mark, hæk for hæk. I dag et idyllisk landskab – dengang et svært tilgængeligt område, hvor fjenden gemte sig bag hver en hæk.

Herefter kørte vi tilbage til Bayeux War Museum, hvor vi så en film om landgangen – desværre var der ikke meget tid til at fordybe sig i udstillingen, da vi også skulle lægge krans på den store Britiske War Cemetery tæt på museet. Et forstemmende syn med de mange lige rækker af utallige hvide kors. Kransen blev lagt af Chr. Eugen Olsen, Erik Kragelund og Jens Ege, og kransbærer var Christian Meinertz, adjutant for Hjemmeværnets chef. Kransen blev flot placeret midt på det smukke mindesmærke – og er senere blevet afbildet i Daily Telegraph.

Derefter tilbage til frokost på hotellet og hvile – og omklædning: blå blazer, mørkegrå bukser, lyseblå skjorte og slips til herrerne, damerne i kjole med jakke eller dragt. Vi kaldte det 'veterandresset' – og det skulle komme i brug flere gange de næste par dage.

Afgang kl. 16 til Utah Beach og Utah Beach Museet, hvor vi var særligt inviteret til at deltage i den amerikanske højtideligholdelse. Vi startede med en særømvisning, hvor vi så den netop nyåbnede danske afdeling, der fortæller om den danske deltagelse i Invasionen og i særdeleshed om krigssejlernes indsats – og masser af TV interviews – både TV2, DR med Steffen Krentz og TV Lorry.

Kl. 18 gik alle udenfor – vejret var fantastisk – en smuk solrig aften, dog med en del blæst. Det kunne såmænd lige så godt have været en aftentur ved Vesterhavet eller Tisvilde. Og med nakken bøjet godt tilbage så vi formationer af de gamle Dakotafly og faldskærmslandsætning af soldater med de gamle runde klassiske faldskærme og uniformer. Et flot syn.

Kl. 20 startede den amerikanske mindehøjtidelighed med kranselægning – vi troede vi lige kunne liste os ind og lægge en krans, men blev fanget i en stort anlagt amerikansk ceremoni med adskillige taler på både engelsk og fransk. Og det blev koldere og koldere,

og vi frøs, så vi besluttede, at selv om vi var inviteret til både cocktailparty og jazzkoncert, og måske endda kunne hilse på nogle af skuespillerne fra 'Band of Brothers', foretrak vi at køre hjem. Chr. Eugen Olsen nåede lige at få lagt kransen – heldigvis – for de blev kaldt op med navn osv. Så Jan Kaare Christensen og Ole Rønnest var 'stand in' for Jens Ege og Erik Kragelund – det var der nok ingen der bemærkede.

6. juni 2014 – 70 året for D-Dag

Igen tidligt op og i 'veterandress'. Kl. 08.00 skulle vi alle med militær præcision være på plads i bussen – dette var den STORE dag.

Alle vejene i området ved Invasionskysten i Normandiet var lukket for al trafik, der ikke var akkrediteret af den franske regering. Vores bus var derfor udstyret med et fint badge, og vi fik desuden politieskorte af to franske gendarmere på motorcykler. De fulgte os stolt hele dagen, og var meget bærede over at få lov til at følge en gruppe veteraner.

Vores første mål var det danske mindesmærke for faldne sømænd ved Marie Sainte du Mont – på vejen til Utah Beach. Hendes Majestæt Dronning Margrethe ankom kl. 9.30 med vores forsvarsminister Nicolai Wammen, og efter tale af byens borgmester lagde HM den første krans, derefter blev vores lagt af Eugen Olsen, Jens Ege og Erik Kragelund, efterfulgt af flere andre. Søværnets Tamburkorps spillede de to nationalsange, og DADV stod fanevagt. En fin kort ceremoni, hvorefter vi kørte de få km videre ud til Utah Beach, hvor en særlig dansk/fransk ceremoni skulle finde sted. HM Dronningen fik vist den danske del af udstillingen, mens vi andre fandt plads i Panorama salen med smuk udsigt over selve landgangsstranden, der nu lå bade i sol. Svært at forestille sig, hvordan denne fredelige strand så ud for præcis 70 år siden.

Eugen Olsen bød velkommen på formfuldendt fransk, da alle var på plads. Derefter talte HM Dronningen – både på fransk og dansk, og borgmesteren fra Sainte Marie du Mont og flere andre. Og til slut fortalte Arne Glinsvad om sine oplevelser som krigssejler.

Efter talerne fik veteranerne overrakt en ny medalje, fremstillet i anledning af 70-året som tak for deres ind-

Glimt fra de
begivenhedsrige
dage i Frankrig.

sats, og en fin lille glasbeholder med sand fra Invasionskysten.

Herefter forlod Majestæten vores selskab for at deltage i en frokost for stats- og regeringsoverhoveder på Chateau Benouville, og vi andre satte kurs mod Ouistrehamn og Sword Beach i vores bus med politietskorten.

Sword Beach

Sword Beach var en af de strande, briterne gik i land på på D-Dag, og det var her, den store ceremoni skulle finde sted.

På selve stranden var rejst fire store telte med tribuner: ét til stats- og regeringsoverhovederne med ministre osv., ét til pressen, og endelig to til de øvrige inviterede deltagere – heriblandt os. Men inden vi skulle være på plads på rækkerne, der var markeret med Dannebrog til vores relativt lille delegation, fik vi serveret en fin lille frokost i et andet telt – som i øvrigt var åbent under hele ceremonien, så man frit kunne gå frem og tilbage efter vand, kaffe og te.

Det var i det hele taget imponerende, så godt alt var arrangeret – mange hundrede frivillige unge mennesker var parat til at hjælpe, fx fik de, der havde lidt svært ved at gå, stillet kørestole til rådighed, men de frivillige gik også rundt med masser af vand til deltagerne under den varme sol.

Og så var det blot at vente. Nede på stranden havde man rejst nogle skæve blokke, der lidt kunstnerisk måske skulle illudere betonbunkere, men de fungerede også som storskærme, så vi løbende kunne følge med i, hvad der skete lige nu.

Og så begyndte de at ankomme. Vi havde tidligere taget afsked med Erik Kragelund og vores 'livilæge' Anne Marie Fenger fra Hjemmeværnets Lægekorps – Erik var udnævnt til at være den fra Danmark, der skulle sidde med de øvrige landes veteraner – én fra hvert land – der skulle hilse på statsoverhovederne.

That was about time!

Først ankom Frankrigs præsident Hollande, og derefter fulgte alle de andre – hver præsident, konge eller dronning blev fulgt op af to børn og ført hen forbi veteranerne for at hilse på dem. Tredje sidst kom vores Dronning, og alle vi danske rejste os naturligtvis op til en

del forundring hos de øvrige deltagere, derefter præsident Obama – folk klappede og hujede (desværre havde mange 'buh'et, da præsident Putin ankom – det var aldeles upassende på netop denne dag) og endelig til sidst ankom en lille gulklædt dame: Her Majesty Queen Elizabeth 2. Veteranerne havde fået besked på at præsentere sig med navn og land, og Erik Kragelund sagde derfor:

"Erik Kragelund, Denmark – for the first time", hvortil Dronning Elizabeth svarede: "That was about time" – og det havde hun jo helt ret i!

Da alle var på plads, holdt præsident Hollande en smuk tale, hvor han talte om vigtigheden af forståelse og det europæiske samarbejde.

Efter den højtidelige del startede et helt fantastisk show, hvor skærmene / betonklodserne blev brugt som baggrund for en stor flok dansere/skuespillere. "Showet" fortalte om WW2 – fra starten med Nazismens indmarch, krigshandlingerne, landgangen i Normandiet og til slut Freden. Skuespillerne agerede og dansede på stranden foran os, og samtidig viste billederne på skærmene autentiske optagelser fulgt af kanon ild, røg og brag. Det er svært at beskrive. Og pludselig så vi, at det ikke længere var historiske optagelser, men live billeder af vore veteraner nede på scenen. Og hvem dukker frem – ivrigt smilende og gestikulerende med en lille pige: Vores egen Erik Kragelund – "jeg prøvede at fortælle hende, at den dame i den blå dragt er min dronning", fortæller han bagefter – produceren må have været glad for det, for Erik var på længe og folk hujede og klappede.

Det var en stor oplevelse – og dagen var slet ikke slut endnu:

"Sabotøren"

Nu fulgte en større logistisk opgave: at finde vores bus og køre de ca. 10 km ind til Caen's kanaler, hvor MHV 851 "Sabotøren" fra Søjhemmeværnet lå. Den var ankommet tidligt om morgenen efter at have deltaget i ceremonien i Plymouth. Der var inviteret til reception for at takke alle de, der havde gjort det muligt, at vi kunne deltage på denne dag, så det betød, at både forsvarsattachéen fra den danske ambassade i Paris, den danske ambassadør og de øvrige involverede fra ambassaden, borgmesteren fra Caen og mange

andre deltog. Søværnets Tamburkorps spillede på kajen for os - det blev en forunderlig afslutning på en meget lang og indholdsrig dag!

7. juni 2014

Sidste dag. Efter en lille sightseeing tur op til Sainte Marie des Eglise, og derefter ud til Omaha Beach og den store amerikanske krigskirkegård for at lægge krans, gik turen til Paris, hvor vi havde fået den store ære at få lov at lægge en krans under Triumfbuen, den såkaldte "Ceremoni de la Flamme". Franskmandene kan det med pomp og pragt, og trompet og trommer. Flot, at stå der under Triumfbuen. Påklædning: Veterandress!

Den danske ambassadør Anne Dorte Riggelsen havde efterfølgende inviteret til reception i ambassadørresiden- sen på Ave. Foch. Eugen Olsen satte sig til flygelet og spillede danske sommersange, og så fulgte Arne Glinsvad og Antoinette med dejlige sange fra krigen, som vi husker dem, med Vera Lynn og andre fra den tid. Det blev en uforglemmelig afslutning på nogle dejlige dage – og det endte lige så hyggeligt og intimt, som vi var startet ud fem dage forinden – fem dage, der føltes som en evighed siden.

Det er fattigt at sige, at det var en stor oplevelse at deltage i turen til Normandiet omkring D-Dag: det har været en helt fantastisk, overvældende og meget følelsesmæssigt stærk oplevelse, at få lov til at køre ned gennem Europa med en lille håndfuld krigssejlere og veteraner. De er mellem 90 og 94 år, men på intet tidspunkt 'peb' de. De er helt igennem fantastisk og har fuldt ud fortjent af få al hæder – som Dronning Elizabeth sagde: "That was about time".

Tak til:

Krigssejlerne og veteranerne
Den Danske ambassade i Paris
Vores to britiske guider
Jakob Kjærsgård fra Utah Beach Mu-
seet
Morten Bach fra 3F
Stabslæge HJV Anne Marie Fenger
Vores chauffør Hans Wagner fra Egons
Turist

- Og alle de øvrige søde, venlige, glade deltagere, der tog alting med et smil.

Ida Seehusen

Min 9de April

Af Erik Kragelund

Vi var, med EGYPTIAN REEFER, ankommet til Santos i Brasilien aftenen før. Det første, vi hørte om besættelsen af Danmark og Norge, var fra de brasilianske aviser. Vi havde en radio, men var ikke i stand til at høre stationer som BBC. Santos er en stor havn, og der ankommer og sejler skibe hver dag. Det var først senere på dagen, at vi endelig vidste, hvad der foregik.

Vi havde allerede været i England flere gange efter krigens udbrud den 3. september 1939. Første gang var allerede i september, hvor vi fik udleveret gasmasker i England. Vi kendte også til, hvordan mange ubevæbnede danske skibe var blevet og blev torpederet.

I løbet af de næste dage hørte vi om udsendelserne fra BBC til danske og norske skibe. De blev opfordret til at søge allieret havn, hvor de ville blive betragtet som venner.

En uge senere bad vi om "skibsråd". Vi fortalte kaptajnen, at vi ønskede at sejle til en allieret havn. Kaptajnen svarede, at han havde åbnet de "forseglede" ordrer, han havde modtaget fra rederiet nogle måneder tidligere. Ordren var, at han skulle søge til en neutral havn, helst spansk eller italiensk, hvis skibet var til søs. Var han i en neutral havn, skulle han blive der og kun modtage ordrer fra rederiet.

Vores kaptajn havde været tysk marineofficer i første verdenskrig.

De fleste bad om at blive mønstret af. Da vi forlod Danmark, næsten et år tidligere, havde vi underskrevet en 18 måneders kontrakt. Kaptajnen nægtede at mønstre os af.

Vi fik vi at vide, at vi kun ville få udbetalt 25 % af vores hyre. Min hyre som dækkelev var 35 kroner om måneden. Det betød at jeg ville få udbetalt 8,75 kr. pr. måned.

Der lå tre tyske skibe i havnen, et af dem var et stort passagerskib, WINDHOEK. De tyske søfolk havde penge. Vi så dem på de forskellige restauranter. Brasilien var på dette tidspunkt ret tysk-venligt.

Lidt efter lidt blev vi nødt til at sælge personlige genstande som fotografiapparater, grammofoner osv., og se-

nere gik vi i land med to skjorter og to par bukser samt en jakke og en overfrakke og kom tilbage ombord med kun en skjorte og et par bukser.

Vi lå på reden. For de flestes vedkommende var det en tur i land om fredagen, først i biografen og derefter en enkelt øl. Mere var der ikke råd til. Vi måtte forsigtigt sætte os i et hjørne, mange sømænd fra andre lande talte ikke til os.

På en af vore ugentlige landgange havde vi lidt flere penge end normalt. Vi havde solgt vores grammofon. Vi gik ind på en natklub, VOLGA, hvor der var musik og optræden, for at nyde vores enkelte øl.

Der var mange tyske søfolk til stede. Orkestret spillede tyske melodier, og de tyske søfolk sang lystigt med. Så kom en tjener over til vores bord med øl, som tyskerne havde bestilt. Vi fortalte tjeneren og tyskerne, hvad de kunne gøre ved deres øl.

Flere tyske søfolk kom over til vores bord, og så oplevede jeg min første kamp mod tyskerne.

Kort efter kom politiet, de undskyldte over for tyskerne, og vi kom i "arresten" - der var fem af os. Fængslet var et stort lokale, måske 20 x 20 meter, og der var langt over 100 personer derinde. Toilettet var et hul i gulvet i det ene hjørne. Vi sov på et cementgulv som sild i en tønde. Den første nat stjal de vores sko og vores bæltter.

Der kom mad en gang om dagen i et stort fad, som blev stillet midt på gulvet, og alle spiste med fingrene. Vi fik en tom blikdåse med små huller i bunden. Vi fik meget varm kaffe, og hvis man ikke drak den hurtigt, løb den ud igennem de små huller. Fangevogterne stod og grinede, medens vi forsøgte at drikke den skoldhede kaffe. Samtidig skulle vi bruge den ene hånd til at holde vores bukser oppe.

Kaptajnen fik besked om, hvad der var sket. Førstestyrmand Thorvald Knudsen (Danmarks Thorvald) ville have os ud, men kaptajnen sagde, at det var vores egen skyld, og at vi kun havde fået hvad vi fortjente. Efter fem dage havde styrmanden fået nok og fik os ud.

Erik Kragelund fortæller på Bernadottegården den 9. april om sine oplevelser. Foto: Mogens Henrik Nielsen.

Der kom mange skibe til Santos, og så snart et skib kom ind, var nogle af os afsted i jollen for at se om vi kunne få hyre. Det lykkedes kun for nogle, som så måtte rømme. Mange norske og amerikanske kaptajner ville overhovedet ikke høre på os, vi var uønskede.

Kaptajnen forbød os at bruge jollen efter rømningen.

Vi byggede en lille kano. En dag kom det norske tankskib TRONDHEIM ind, og mig afsted i kanoen. Den norske kaptajn spurgte, om jeg havde mit pas, det havde jeg heldigvis

Den første danske medalje !

Per Norit sætter Niels Ebbesens medalje på Erik Kragelunds jakke.

(kaptajnen på Egyptian Reefer havde kun beholdt vores søfartsbog, som dengang var vigtigere end passet).

- Så gå over og hente dine grejer, min gut, så kan du komme med mig, sagde den norske kaptajn.

Vi ankom til Curacao. Her måtte danske søfolk ikke komme i land. Det var ikke let at være dansk uden for Danmark i de første år efter besættelsen. På grund af Danmarks dårlige omdømme blev vi hånet, nægtet servering og som her nægtet landlov.

Kun ØK og nogle mindre rederier stillede deres skibe til de allieredes rådighed med det samme. De fleste rederier kæmpede for at skibene ikke kom ud at sejle. De fleste skibe, der kom under engelsk flag, blev konfiskeret som fjendtlig ejendom.

Jeg ville til England, så det blev til tre norske skibe, før jeg endelig kunne komme til Newcastle og sejle på et dansk skib. Men under engelsk flag.

Lidt efter lidt blev vores indsats anerkendt, men så gik det galt igen, da USA kom ind i krigen. Rederne nægtede at udlevere deres skibe. Det resulterede i, at danske søfolk officielt i USA blev klassificerede som fjendtlige udlændinge (Enemy Aliens).

Alle besætningerne mønstrede af og tog hyre på norske og amerikanske skibe, og betegnelsen blev ophævet og de danske skibe konfiskeret.

Erik Kragelund

P.S.: Omkring 1984, hvor jeg begyndte mit arbejde, forsøgte jeg at finde mine "cellekammerater" fra fængselsoplevelsen i Santos. To af dem omkom under krigen, men jeg fandt Knud Pedersen i Arizona.

Knud var med et amerikansk skib, der blev torpederet. De tilbragte længere tid i en livbåd fyldt med vand. Knud og nogle af de andre fik "elefantben". Benene svulmer op og bliver to eller tre gange så tykke som normalt. Da de endelig blev reddet, måtte de hejses op. De kunne ikke gå i længere tid. Knud kom sig aldrig og måtte flytte til et tørt klima.

Den danske krigssejler Erik Kragelund, som bor i Bernadotteparken i Roskilde, har en hel række udmærkelser fra mange forskellige lande, men ingen havde åbenbart tænkt på, at Erik Kragelund også burde dekoreres med en dansk medalje.

Det er der imidlertid nu blevet rådet bod på, idet Erik Kragelund i maj måned har modtaget hele 2 danske udmærkelser.

Den første overrækkelse fandt sted d. 23. maj, hvor foreningen Niels Ebbesens Venner, i overværelse af venner fra modstandsgruppen på Bernadottegården og Parken, dekorerede Erik Kragelund med foreningens medalje.

I indstillingen blev der lagt vægt på, at Erik Kragelund, efter en mangeårig indsats, har opnået at Dannebrog kommer med til Normandiet d. 6. juni i år, dagen, hvor det er 70 år siden, at invasionen foregik, og hvor mange danske skibe og danske enkeltpersoner, der sejlede med udenlandske skibe, også deltog.

Fremover vil Dannebrog nu vaje ved de allieredes strande sammen med de øvrige nationer, der deltog i invasionen.

Ud over dette store arbejde har Erik Kragelund i mange år gjort et fantastisk stort stykke arbejde for at registrere de danske skibe, der under krigen sejlede under allieret flag, og hvilke skibe der var dansk mandskab på, og hvor mange der ikke overlevede disse forfærdelige

år. Erik Kragelund siger selv: "Vi var de første danske Frihedskæmpere", idet danske søfolk allerede var med fra 1939, da krigen brød ud. Over 1000 danske søfolk mistede livet på havet i de år, og endnu flere fik varige mén efter de oplevelser de var udsat for.

Efter den meget højtidelige overrækkelse var der morgenbord med rundstykker, kaffe og en lille én til halsen. En rørt Erik Kragelund takkede for decorationen, og en af Niels Ebbesens Venner, Martin Corfix, der netop var vendt hjem fra et togt med Esbern Snare til Syrien, sluttede dagen med at spille "The Last Post" på sin trompet.

Den anden overrækkelse fandt sted d. 27. maj, hvor Chr. Eugen-Olsen – også i overværelse af modstandsgruppen fra Bernadottegården, samt medlemmer af Danske Veteraner – satte Ridderkorset på Erik Kragelunds jakke, idet han takkede Erik for hans utrættelige arbejde og indsats for at få Dannebrog med til Normandiet. Eugen-Olsen fortsatte: "Når du d. 6. juni står nede ved Invasionskysten, vil du have den store glæde og ære at opleve Dannebrog blive ført ind, sammen med de andre allierede nationers faner".

Derefter blev der serveret et glas champagne og kaffe og småkager til de, der ønskede det.

Erik blev to danske medaljer rigere, vi andre to gode oplevelser.

Emmy Reitoft

Desværre var det en af de dage, hvor vejret ikke viste sig fra sin allerbedste side, og indtil en halv time før at vores arrangement skulle begynde, var vi i tvivl om, hvorvidt vi skulle afholde højtideligheden inde eller ude.

Det blev udendørs, men vi flyttede hen, så vi sad i læ af Bernadottegården, og på denne kølige, blæsende aprildag var der ca. 60 personer, der fandt vej for at deltage i den korte højtidelighed og den efterfølgende kaffe bagefter.

Mogens Henrik Nielsen indledte med at bede fanen blive ført ud. Derefter mindedes han kort d. 9. april 1940, og de mange år vi har fået lov til at opleve i frihed efter de fem besættelsesår. Vi sang to fædrelandssange og der blev lagt blomster ved Bernadottes Mindeeg. Mogens Henrik Nielsen lagde blomsterne for Bernadottegården og John Nielsen for Bernadottegårdens Venner. Derefter blev fanen, der blev ført af Per Johansen og fanevagten Peer Jensen, ført ind.

Inde i hus 4 var der dækket borde med kaffe, Gammel Dansk, rundstyk-

Det var en kold og blæsende dag den 9. april...

ker, ost og marmelade. Vi hyggede os med dette, og herefter blev ordet givet til tidl. krigssejler Erik Kragelund, der fortalte om dagene som sømand op til 9. april, 9. april og tiden derefter. Han fortalte om mange muntre oplevelser, men også om, at det ikke var den mest morsomme tid at være dansker, da der blev

set ned på dem, og de blev kaldt alle mulige skældsord, fordi Danmark på det tidspunkt ikke blev regnet for allieret. Erik Kragelund sejlede under hele krigen og kom bl.a. til Murmansk i Rusland, hvor han havde nogle rigtig grimme oplevelser.

Emmy Reitoft

Sædvanen tro var der en stor flok, der kørte til Mindelunden fra Bernadottegården den 4. maj. Vi havde lejet en stor bus, og den var helt fyldt, dvs. ca. 50 personer. Der ud over var der en række privatbiler der kørte, fordi vi havde inviteret den 7. klasse med, som vi nu har haft kontakt med i mere end et år. 21 børn og forældre fra denne klasse var med på turen til Mindelunden.

Vi var i Mindelunden kl. ca. 19.00 og gik i samlet flok til Henrettelsespladsen. Forrest gik Helle Elmgreen og Søren Ravndal med Bernadottegårdens faner. Mogens Henrik Nielsen lagde vores buket i de røde, blå og hvide farver. Vi sluttede med at synge: "Altid Frejdig når du går". Børnene stillede rigtig mange spørgsmål til de modstandsfolk, der var med. Vi gik tilbage til Mindelunden, hvor vores beboere kunne sætte sig på de medbragte stole og pakke sig ind i tæpper. Talen er omtalt andet sted i bladet.

Efter højtideligheden lagde alle børnene hver et brev, skrevet personligt til en modstandsmand, der lå begravet i det store gravfelt. Dette brev var en opgave børnene havde fået stillet af de tre lærere fra deres skole, der også deltog i

arrangementet. Børnene gik også – sammen med os andre – igennem pergolaen, og også her blev der stillet mange spørgsmål.

Efter en mindeværdig aften, der satte sit præg på børnene og deres forældre, kørte vi igen i kortege mod Roskilde. Da vi drejede ned ad H.H. Kochs Vej, blev vi igen mødt af en meget smuk lysalle, som Bernadottegårdens Venner hvert år

sponsorerer, og som teknisk afdeling på Bernadottegården sætter op og tænder. Et meget smukt syn. I hus 4 var der dækket op til kaffe, snitter, øl, vand og gammel dansk. En tradition som vi er meget glade for, fordi alle er sultne og forfrosne når vi kommer hjem, og det er dejligt at slutte denne mindeaften og fællesskabet på traditionel vis.

Emmy Reitoft

Bernadottegårdens beboere har altid de bedste pladser.

Stor tak til borgerne i Odense

Jeg ønsker at sende en stor tak til de mange Odense-borgere, som igen i år var mødt frem i den smukke forårsaften, og var med til at gøre 4. maj mindehøjtideligheden i Ansgars anlæg og kirke til en meget smuk og varm oplevelse.

En stor tak til de mange fanebærere og -vægter, som var mødt frem med vort smukke Dannebrog, der sammen med fanerne fra Royal Air Force, USA, Canada og England udgjorde en flot faneborg.

En ligeså stor tak for de mange krans og blomster, som vil pryde Mindemonumentet i Ansgars anlæg i mange dage.

Rådmand Jane Jegind holdt en smuk 4.maj tale, som trak minderne frem fra dengang i 1945, hvor Danmark fik sin frihed og sin fred tilbage. Frihedsbudskabet d. 4. maj 1945 kom bestemt ikke til os uden store menneskelige omkostninger. Minderne fra dengang om konflikt og magtspil er stadig en del af den verden, vi lever i. Menneskets ånd har ikke forandret sig, og det er derfor meget vigtigt, at vi altid husker og mindes de mange mennesker, som gjorde Frihedsbudskabet muligt. Jane sluttede sin tale af med en appel om, at vi aldrig må glemme de ofre, der ligger til grund for, hvad der blev opnået d. 4. maj 1945, og som siden har betydet fred i vores del af verden.

Hjemmeværnets Musikkorps Syd og dirigent Peter Holling sørgede for de rigtige melodier og fællessange i dagens anledning, ligesom konferencier Per Thorhauge bandt aftenens mange indslag smukt sammen.

Det blev en rigtig dejlig aften, hvor alting gik op i en smuk enhed.

Ved den efterfølgende mindegudstjeneste i Ansgars kirke kunne sogne- og kommandopræst Regina Ljung tale til en tæt pakket kirke, og hvor organist Torben Krebs, Ansgars Kantori samt solisterne Kiki Brandt og Mads Juul Lunde sørgede for de smukke sange, som passer til Frihedsaftenen.

Lyssætningen blev i en helt vindstille aften en smuk afslutning på minderig dag, hvor der igen blev sendt

mange tak til de mange, som gjorde Frihedsbudskabet muligt.

Komiteen mener fortsat, at vi altid vil stå i gæld til de mange mænd og kvinder, som tog kampen op og deltog i kampen om frihed og demokrati i årene 1940-45.

Dette betyder, at Komiteen siger tak for i år med et "på gensyn" mandag den 4.maj 2015 til mindehøjtidelighed i Ansgars anlæg kl.19:00 med efterfølgende mindegudstjeneste i Ansgars kirke.

Venlig hilsen

Erik Hansen

4. maj Komiteen

Flemmings Alle 27

5250 Odense SV

DV 40-45

- generalforsamling 5. maj 2014

Formanden Jens Ege bød velkommen og foreslog Per Lindeblad til dirigent – forslaget blev vedtaget med akklamation.

Dirigenten konstaterede, at generalforsamlingen var lovligt indvarslet og gav ordet til formanden for beretningen.

Formanden bad alle rejse sig og nævnte derefter navnene på de medlemmer, der er afgået ved døden siden sidste generalforsamling – bød derefter

ter vort nye medlem Edmund Antkowiak – der har været i den polske modstandsbevægelse og kæmpet i bjergene i den sydlige del af Polen fra 1943-45 og senere flygtede til Danmark i 1958.

Max Roe forelagde regnskabet, der blev godkendt.

Eggert Frandsen og Gunnar Iversen blev genvalgt med akklamation for de kommende 2 år, og Dorte Lægteskov blev valgt som kasserer med akklamation.

Jørn Jensen og Helge Krausing blev valgt som suppleanter, Per Lindeblad som revisor og Povl Lomholdt som revisorsuppleant.

Årsmødet i 2015 afholdes på 4. Maj Kollegiet på Frederiksberg.

Under Eventuelt takkede Edmund Antkowiak for den gode modtagelse han havde fået.

Hverdagsglimt fra besæ

Ægteparret Eva Jensen og Søren Ravndal Jensen, Engholmparken 50, Himmelev, har ved et arrangement på Bernadottegården fortalt hver deres hverdagshistorie fra krigsårene. Søren er formand for Modstandsbiblioteket på Bernadottegården i Roskilde, og begge kommer på Bernadottegården, hvor de er med i det frivillige arbejde.

Erindringer fra vores forældre om Danmark under 2. verdenskrig og tiden lige efter. Vi er begge født i år 1944 på Østerbro i København.

Eva:

Min mor har ikke fortalt så meget om sin tilværelsen under krigen. Min far og mor blev gift i 1938, fik min søster i 1940, mig i 1944, og de blev skilt i 1949.

Min mor og far var i 1937-38 til et møde i Danmarks Nationalsocialistiske Arbejderparti (DNSAP). Der blev fortalt og vist film om alle de "gode" forhold i Tyskland, med meget mindre arbejdsløshed og "opsving" på mange fronter.

Det var især min far imponeret af, og under mødet talte min far og mor om at blive indmeldt i DNSAP. Min mor syntes, de lige skulle "sove på det", så det blev aldrig til noget.

Da så den 9. april 1940 kom, blev min far meget overrasket og vred over, at vi var blevet besat af tyskerne. Det havde han ikke regnet med, for han havde troet på det, den engelske premierminister Arthur Neville Chamberlain havde sagt i 1938, efter München-aftalen: "Ingen krig i vor tid".

Min far var blevet cand.mag. i historie og engelsk, og havde også et godt kendskab til tysk. Han var arbejdsløs det meste af tiden før og under krigen, og var meget bitter over det.

Min mor var, som 16-årig, blevet ansat som telefonist i KTAS (TDC) i Nørregade 21 i København, lige over for Daells Varehus. I KTAS havde man allerede i 1938-39 lavet nogle beskyttelsesforanstaltninger indvendigt, hvis krigen skulle komme. Man havde lavet forstærkning af etageadskillelserne, oprettet beskyttelsesrum og skadestuer, indkøbt brandslukningsmate-

riel, gasmasker mm. Der blev i højde med galleriet udspændt et dobbelt ståltrådsnet til beskyttelse af gulvetagen, hvor der gik medarbejdere rundt, mod eventuelt nedfaldende glasskår, mursten mm. (Kilde: min mors bog "Københavns Telefon i 75 år").

Ved besættelsens start 9. april 1940 blev telefoncentralen i Nørregade besat med det samme. Tyskerne havde selv medbragt tyske telefonister og anden arbejdskraft til telefonsamtaler med Tyskland/udlandet, og deres arbejdssted blev i kælderen, der var mest bombesikkert.

På min mors arbejdssted prøvede man at aflytte de almindelige telefonsamtaler, og "helt tilfældigt" afbryde de telefonsamtaler, hvor der blev talt tysk, ved at "komme til" at hive telefonstikkene ud af snorebordene i utide. Det fik ikke lov at forsætte, for en dag kom en af KTAS's direktører, med nogle tyske officerer, og hvor der kort blev sagt, at hvis det forsætte, ville man arrestere nogle af damerne.

Under spærretiden med udgangsbud om aftenen og natten, nok efter 29. august 1943, havde min mor og andre, som have tjenesten om aftenen og natten, et "legitimationskort", som gav

dem tilladelse til at færdes på gaderne i spærretiden. Min mor havde aftentjeneste til kl. 23, og hun skulle gå hjem, da der ingen sporvogne kørte. Hun skulle gå fra Nørregade i København K. til Strandboulevarden på Østerbro i København. Hun har fortalt mig, at der var helt stille og meget mørkt på gaderne på det tidspunkt.

Pludselig kunne hun alligevel se og høre en bil langt væk komme hen imod sig. Hun blev klar over, at det sandsynligvis var tyskere som kom kørende, da de pludselig skød op i luften, og at de måske ville skyde først og spørge bagefter, hvis de så hende. Hun prøvede at gå i et med gadedørene og husmurene, men der hvor hun gik, var gadedørene til etageejendommene låste. Pludselig var der en arm, som kom ud af en af de låste gadedøre, og fik min mor trukket inden for. Det glemte hun aldrig, og var dybt taknemmelig for hjælpen.

Der var andre end min mor, som også havde været ængstelige for at færdes ude i spærretiden. Derfor besluttede KTAS's ledelse, at der skulle indrettes sovepladser på de forskellige københavnske centraler, så man efter en aftenvagte kunne overnatte, og man fik herefter morgentjeneste næste dag.

ttelsen

I Nørregade, der hvor min mor arbejdede, blev der indrettet sovepladser på den øverste etage, så hvor meget søvn min mor og de andre telefonister fik der, det er ikke til at vide.

Der blev også aftalt med trafikministeriet, at der i tiden fra kl. 19 til kl. 7 kun måtte føres absolut nødvendige telefonsamtaler inden for de områder, hvor udgangsforbuddet var i kraft, for at muliggøre, at et begrænset antal telefonister kunne bestride centraltjenersten.

I sommeren 1944, hvor min mor var højgravid med mig, og det var meget varmt, stod hun i kø efter noget mad. Da man ikke måtte samles mere end 2-3 personer på gaderne, så stod man i kø i baggårdene, og det kunne jo godt tage timer. En mand hentede en tom trækasse, som så blev sat på højkant, så min mor kunne hvile sig lidt undervejs. Det glemte min mor heller ikke. Fremmede folk hjalp hinanden, på bedste måde.

Ved min barnedåb havde min mor og far bestilt noget mad ude fra. Men der kom ikke noget mad og sporvognene kørte ikke, men S-togene kørte, har min mor fortalt. Der må have været strejke. De skulle kun være ca. 10 personer, og gæsterne nåede også frem i kirken til barnedåben, og senere hen til min mormors og morfars lejlighed i Viborggade på Østerbro (den var større end min fars og mors). Maden til min barnedåb blev så rugbrød med æg og tomat og en fedtemad, det var hvad min mormor havde i sit spisekammer, der var jo ingen køleskab den gang, og hun havde heller ikke et "isskab". Men drikkeelse var der nok af, for på grund af barnedåben kunne man få bevilget en kasse øl, som min morfar havde hentet (og det var dengang, der var 50 flasker i en kasse).

Den dag politiet blev taget, den 19. september 1944 om morgenen/formiddagen, havde man også fået "nys" om på telefoncentralerne, at der ville "ske noget". Nogle på min mors arbejdssted prøvede at ringe og advare de københavnske politistationer. Der blev bare sagt, at tyskerne ville komme, og man skulle se at komme væk. Men tyskerne havde allerede besat nogle af politistationerne, og på flere politistationer tro-

Hovedtelefoncentralen i Nørregade.

ede man ikke, at der ville "ske noget". Min mors nære veninde fik advaret sin halvbror, som var politimand. Han skulle først møde til tjeneste om eftermiddagen, og han undgik derfor at blive taget. Tyskerne kom igennem lang tid gentagne gange hjem til hans kone, og de undersøgte og udspurgte hans naboer, om han var kommet hjem og om nogen havde set ham. Han fik efter en tid transport til Jylland, hvor han blev "karl" på en gård, og skulle da også arbejde som en sådan.

Når der blev luftalarm, skulle min far og mor m.fl. ned i et kælderrum, som hørte til den ejendom, som de boede i. Men min mor orkede det ikke, med en nyfødt, som havde fået kighoste, så hun lagde et tykt træspækbræt over min vugge, som måske kunne hjælpe, hvis der faldt noget ned.

Min mormor strikkede små blebukser af sit optrevlede hjemmestrikkede sengetæppe (det var mørkebrunt). Så

da min mor fik børnebørn, var hun lykkelig over, at man kunne købe "hvidt" babytøj.

Da man igen kunne/måtte sejle frem og tilbage til Sverige efter krigen, tog min mor og hendes veninde en tur derover. Man kunne ikke købe ret meget af f.eks. tøj i Danmark, da der stadigvæk var rationeringsmærker på mange ting. Man måtte heller ikke indføre noget fra Sverige af betydning. Dette klarede min mor, for da hun havde købt nogle underkjoler og almindelige kjoler m.v. til sig selv og en dug, tog hun simpelthen alt tøjet på, uden på hinanden, og brugte dugen som tørklæde, da hun skulle igennem tolden. Tolderne havde nok set det før, men hun fik alligevel lov til at gå igennem, uden at der skete noget.

Jeg kan selv huske, omkring årene 1950-51, at jeg med min mor gik hen på en skole og hentede rationeringsmærker.

Min mor har også fortalt, at når et barn var blevet 6 eller 7 år, så fik "barnet" også tildelt "kaffe"-rationeringsmærker. Jeg havde ikke prøvet at drikke kaffe endnu som 6-7 årig, så der blev lidt mere "kaffe" til min mor herefter. Om det er derfor at jeg, den dag i dag, ikke drikker kaffe, det ved jeg ikke.

10 år efter befrielsen, den 4. maj 1955 sent om aftenen, kan jeg huske, at min mor og jeg kørte med flere sporvogne igennem København, fra den ene ende til den anden, for at se på alle lysene i vinduerne. Det var en dejlig aften for mig, bare at køre rundt, uden at skulle noget, og være sammen med min mor og høre, hvordan hun have oplevet den 4. maj 1945 i København. Vi havde/har altid lys i vinduerne den 4. maj.

Min mor døde i 2011 næsten 99 år gammel.

Søren:

Min far, Anders Toni Jensen, var værkfører på tekstilfabrikken "København", der var beliggende på 1. sal i Hans Just's store industriejendom Aarhusgade 88 i København.

Han var fra 1943-44 løst tilknyttet flygtningeorganisationen "Speditøren" som kurer. Denne organisation viste sig i øvrigt at blive en af de helt store illegale flugtruter til Sverige.

Det var hans chef og direktør Aage Skjoldby, som fik ham med. Skjoldby var med i modstandsbevægelsen, først ved udgivelsen af De Frie Danske 1943, derefter, i oktober samme år, som organisator af illegale flugtruter til Sverige for danske jøder. I 1944 indtrådte Skjoldby som en af tremands-lederskabet i en ny organisation, "Speditøren", der kom til at organisere hovedparten af de næste måneders transporter af flygtninge. I oktober 1944 blev "Speditøren" revet op efter angivelse og mange blev arresteret, og Skjoldby levede som illegal resten af krigen under jorden.

(Tekst om Aage Skjoldby hentet fra Dansk Biografisk Leksikon).

Alt dette vidste min far først helt rigtigt efter krigen, men han var naturligvis godt klar over, at hans chef/direktør var "med i noget".

Engang imellem fik min far så en pakke eller kuvert, som han skulle aflevere på en eller anden adresse. Nogle gange var det våben og tilbehør, han havde med, har han fortalt. Det så han,

da han kom til mødestedet, og pakkerne blev åbnet. Han kørte rundt på sin cykel i København, med en "skoletaske", hvor pakken eller kuverten var i og sat over stangen på cyklen.

Papir til trykning af de illegale blade var et stort problem, især opbevaringen af større papirlagre.

Det problem blev løst i fællesskab.

Da tyskerne havde et større papirlager opbevaret i kælderens på fabrikken, lagde modstandsbevægelsen simpelthen også sit eget papirlager derned, så passede tyskerne også godt på det. Når man så skulle bruge papir til trykning af illegale blade, tog man bare fra den modsatte ende end tyskerne.

Det har min far tit moret sig over.

En af mine fætre, Karl M. Jensen, nu 88 år, kom efter skibsforlis (to gange minesprængt), hvor han var messe-dreng (bogen "Dreng til søs under anden verdenskrig"), til mine forældres lejlighed på Østerbro i 1943. Han var 16/17 år, og ville gerne i maskinlære.

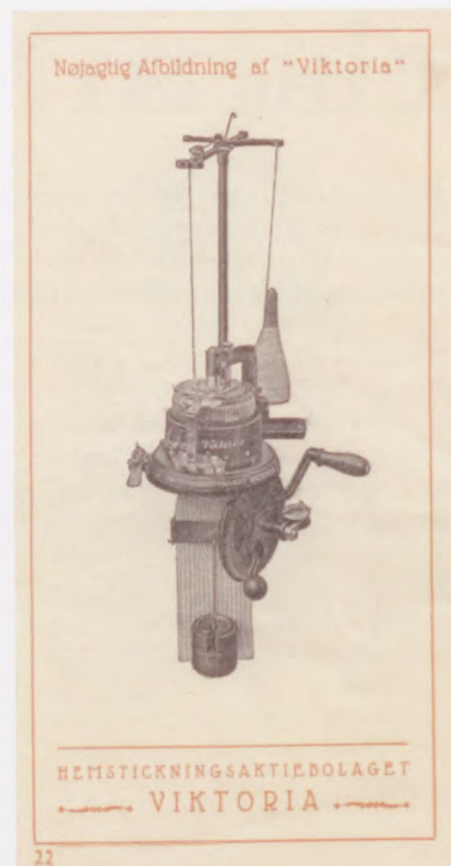
Han skulle bo på mine forældres loftskammer, som var et "pigekammer" der hørte til vores lejlighed i Haraldsgade, uden lys og varme, dog med en håndvask på loftsgangen. Han fik mad og vaskede sig nede i vores lejlighed.

Min mor og far syntes efter et stykke tid, at han var en del sent ude om aftenen/natten, og troede først, at det havde noget med piger at gøre.

Min mor syntes også, at hans arbejdstøj, som hun vaskede, var mere beskidt end sædvanligt. Men efter et stykke tid blev i hvert tilfælde min far klar over, at det nok var noget helt andet, den unge mand foretog sig om aftenen/natten. Han var med til nogle sabotagehandlinger i København og omegn. Engang kørte han som "patient" i en ambulance fra København til Odense, hvor han lå oven på noget sprængstof. Min far og min fætter talte ikke rigtigt om det, det lå bare i luften.

Min far havde også sat en bladfjeder fast på undersiden af den nederste hylde i et af køkkenskabene, og der blev så de illegale blade, til eget forbrug, opbevaret.

Især under folkestrejken, da der delvist var lukket for el og gas, var det praktisk at have en smedelærling boende. Han fremstillede f.eks. et flot lille nødkomfur, med to ringe, der blev sat til skorstenen i køkkenet, samt en

smart karbidlampe med tre blus. Desværre er alt smidt ud for længst.

I slutningen af krigen havde min far anskaffet en rundstrikkemaskine til hjemmebrug, og da han var på en trikotagefabrik, var det muligt for ham at skaffe garn. Maskinen blev spændt fast på enden af spisebordet, og så blev der strikket sokker i store mængder. Det var yderst populært i familien, for min far kom fra Jylland, og alle hans brødre var bønder, hvor træskoene sled utroligt på sokkerne.

Som en af de første i landet fik han fat i en helt ny garntype, der indeholdt nylon, de sokker kunne hans brødre nemlig ikke slide hul i så let.

Til brødrene sendte vi sokker, og vi fik tilsendt kød og nyslagtede høns retur som betaling.

Strikkemaskinen "Den Automatiske Hurtigstrikkemaskine VIKTORIA" har jeg endnu (den er fra 1925).

En af brødrene fik også tilsendt al min fars sure pibeudkrads, det blev brugt til at rulle skræen i. Det skulle være rigtigt lækkert for de indviede!

Min far har ikke efterfølgende fortalt ret meget om krigen, det gjorde man bare ikke.

Og nu har han været død i over 25 år.

Udflugt til Den Blå Planet

Erhvervshæmmede, Sjællandsafdelingen, inviterede sine medlemmer på en udflugt med frokost til "Den Blå Planet" i Kastrup.

Faktisk forventede vi, at der ville blive "run" på pladserne, men til vores overraskelse var der kun 24 personer, der havde lyst til at deltage.

Vi startede dagen fra Roskilde i en rummelig liftbus og i strålende solskin og var i Kastrup kl. ca. 10.00, da "Planeten" åbnede.

Vi brugte de næste par timer til at kikke på alle de smukke og sære skabninger, der holder til under vandet, og beundrede den spændende bygning, hvor de nu har til huse. Ind imellem satte folk sig udenfor og nød solen og udsigten over Øresund, og så på alle de flyvemaskiner, der fløj helt lavt over hovederne på os.

Frokosten blev indtaget i Akvariets restaurant, hvor vi kunne be-

stille det, vi havde lyst til fra menukortet, hvorefter vores flinke kasserer, Kirsten, betalte regningen.

Efter frokost gik vi igen til busen. Foreningens formand, Marianne Rüzsz, havde sammen med gemalen Finn planlagt en dejlig tur ud til Nordhavnen, hvor vi så alt det nybyggeri, der er foregået der. Finn fortalte, at her lå bl.a. Danmarks dyreste lejligheder – lige ud til vandet.

Vi endte på Restaurant Brasserie Royal Club, hvor Marianne havde bestilt kaffe og æblekage. Vi sad udendørs – det var lidt køligt, da solen nu var væk – men godt pakket ind i tæpper nød vi den dejlige udsigt til lystbådehavnen, den gode kaffe og ditto selskab. Efter en rigtig hyggelig dag, kørte vi igen til Roskilde, hvor vi kunne stå af busen kl. ca. 16.00

Emmy Reitoft

De flotte fisk i Den blå Planet blev beundret.

*Bidrag til denne rubrik bedes sendt til
Peter Eigenbroth
Rolighedsvej 8a, 9690 Fjerritslev
mail: eig@fjerritslev.dk*

På grund af bladets forsinkede udgivelse er nogle af fødselsdagene meldt lidt sent ud.
Redaktionen beklager.

95 år 16. juli
Inge Nielsen
Honorvej 4
7000 Fredericia

90 år 19. juni
Flemming Petersen
Nyhusvej 42
3400 Hillerød

75 år 7. august
Eva Jensen
Engholmparken 50
4000 Roskilde

6. oktober
Knud Sørensen
Englandsgade 16,1
5000 Odense

Dødsfald

Agnes Edel Larsen, Helsingør, er afgået ved døden den 11. maj 2014.

ADRESSELISTE

**ERHVERVSHÆMMEDE
FRA FRIHEDSKAMPEN**
Odense afd.: Fmd.: Alfred Andersen,
 Bregnevej 7, 5220 Odense SØ,
 tlf. 66 11 58 69.

Omegnsafdelingen:
 Sydkaen 4.1.th, 3600 Frederikssund,
 tlf 47 53 02 48.
 Fmd.: Eigil Skov Jørgensen.

Sjællands afd.:
 Fmd.: Marianne Rüz,
 Solsortevej 72, 2000 Frederiksberg,
 tlf. 38 34 13 10, mail: mariannerysz@gmail.com
 Kass.: Kirsten Kurland
 Digevej 3, 2680 Solrød Strand,
 tlf. 56 14 36 53.

Jysk afd.: Fmd. og sekr.: Ingelise Serges,
 Fælledvej 6 D, 2. tv., 7000 Fredericia,
 tlf. 75 92 77 91, mail: ils@sbb-net.dk
 Kass.: Birgit Lund, Skovparken 76 B,
 6000 Kolding, tlf. 75 53 73 53,
 mail: blund@adr.dk

**FORENINGEN AF GESTAPOFANGER
FRA BESÆTTELSEN**
 Fmd.: Salle Fischermann,
 Toftøkærsvvej 28 C, 2820 Gentofte,
 tlf. 39 65 89 90.
 Kass.: Birthe Schow, Greisvej 30,
 2300 København S,
 tlf. 32 51 11 63.

GESTAPOFANGERNE RANDERS
 Fmd.: Ebba Hjortshøj, tlf. 86 42 77 29
 Hermann Stillingsvej 17, 8930 Randers NØ.
 Kass.: Rikke Hjortshøj Christensen,
 Nattergalevej 29, 8900 Randers C,
 tlf. 20 94 84 03.

HANNOVER-STÖCKEN
 Henv.: Erik Tanne, Farum St. Torv 29, 1. th.,
 3520 Farum, tlf. 44 95 87 35.

HORSERØD STUTTHOF-FORENINGEN
 Fmd.: Bodil Enoch,
 Brøndbyvester Torv 56, st.tv., 2605 Brøndby,
 tlf. 36 75 45 94, mail: enoch.bodil@gmail.com
 Kass.: Hanna Kirkegaard,
 Jesper Brockmandsgade 2, 2200 København N.
 Tlf. 35 34 23 03.

**LANDSFORENINGEN AF KZ-FANGER
FRA NEUENGAMME - VENNEKREDSEN**
 Fmd.: Helle Sørensen, Borgervænget 92, 2. th.,
 2100 København Ø, tlf. 59 18 66 89 - 20 45 19 29

SACHSENHAUSEN-FORENINGEN DK
 Fmd.: Astrid Danielsen, Bregningevej 9,
 5700 Svendborg, tlf. 63 21 04 64
 astriddanielsen@hotmail.com
 www.sachsenhausen.dk

THERESIENSTADT-FORENINGEN
 Fmd.: Birgit Krasnik Fischermann,
 Gl. Vartov Vej 29, 2. tv.,
 2900 Hellerup, tlf. 39 62 83 55.
 Kass.: Michael Fingeret, Herman Triers Plads 2,
 1631 Kbh. V, tlf. 35 37 11 21

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND
 Formand: Martin Frøland, Ellegårdsvej 87,
 1. tv., 2820 Gentofte, tlf. 39 68 15 25
 Kasserer: Poul Brandt, Engbovej 104,
 2610 Rødovre, tlf. 36 41 33 24

FRIHEDSKAMPENS VETERANER
 Henvendelse kan ske til
 Eigil Skov Jørgensen (Foss),
 tlf. 47 53 02 48 eller
 Bent Nielsen,
 Wiedergården 46, 1, 2791 Dragør
 tlf. 32 53 07 16.

HOLGER DANSKE -KLUBBEN
 Fmd.: Jørgen H. Barfod
 Ved Fortunen 10 A -2800 Lyngby
 Sekr. "Foss", E. Skov Jørgensen
 Tlf. 47 53 02 48 e-mail: foss@privat.dk

DANSKE VETERANER 1940-45
 Formand Jens Ege,
 N. Jespersens Vej 10, 2000 Frederiksberg
 jensege@mail.tele.dk
 Sekretær Max Roe, maxroe_sen@msn.com
 Tlf. 20 67 25 45

**FRIHEDSKAMPENS FREDNINGS-
OG MINDEFOND**
 Strandvejen 272 B nr. 14, 2920 Charlottenlund,
 tlf. 33 16 10 10
 Fmd.: Chr. Eugen-Olsen
 Ansøgninger om støtte fra fonden kan rettes til
 ovenstående adresse.
 Bidrag til fondens arbejde kan sendes til
 fondens konto i Spar Nord Bank
 reg.nr. 9061 konto nr. 4569856065

ARBEJDSKADESTYRELSEN
 Sankt Kjelds Plads 11, Postboks 3000,
 2100 Kbh. Ø, tlf. 72 20 60 00, fax 72 20 60 20.

**FÉDÉRATION INTERNATIONALE
DES RÉSISTANTS, DANMARK (FIR)**
 Formand: Anton Nielsen, Møllevej 17,
 3650 Ølstykke, tlf. 47 17 90 69.
 Kasserer: Petter Sommerfeldt,
 Blågårdsgade 14, 2200 København N,
 tlf. 35 35 31 52, mobil 61 27 11 36.

BERNADOTTEGÅRDEN
 Bernadottegården 94, 9560 Hadsund,
 tlf. 97 11 46 66.

BERNADOTTEGÅRDEN
 H.H. Kochsvej 4, Himmelev, 4000 Roskilde,
 tlf. 46 31 60 00.

MINDELUNDEN RYVANGEN
 Tuborgvej 33, 2900 Hellerup, tlf. 39 62 14 67.

BANGSBO MUSEUM
 9900 Frederikshavn, tlf. 98 42 31 11.

FRIHEDSMUSEET
 Churchillparken 7, 1263 København,
 tlf. 33 13 77 14.

MUSEET FOR FRØSLEVLEJREN
 Lejrvejen 83, Frøslev, 6330 Padborg,
 tlf. 74 67 65 57.

MUSEET PÅ KOLDINGHUS
 Postboks 91, 6000 Kolding, tlf. 76 33 81 99.
 Åbent kl. 10-17.

HORSERØDLEJRENS MUSEUM
 Esrumvej 367, 3000 Helsingør, tlf. 72 55 20 47.
 Åbent søndag, tirsdag og torsdag kl. 11-15.

**BESÆTTELSESMUSEET I ÅRHUS
1940-45**
 Mathilde Fibigers Have 2 (v/ Domkirken)
 8000 Århus C, tlf. 86 18 42 77, fax 86 18 42 83.
 Fond reg. nr.: 12844.

**HISTORISK SAMLING
FRA BESÆTTELSESTIDEN,**
 Niels Bohrs Alle 9, 6700 Esbjerg.
 Åbent tirsdag kl. 10-12 og torsdag kl. 10-18.

ODENSE HISTORIE 1940-45
 Brandts Passage 15,1.tv
 5000 Odense C, tlf. 66 19 40 45.
 Åbent d.1.lørdag i måneden kl.13-16

FERIEMULIGHEDER:
Anholt: 4. Maj-huset, Gennem Landet 80 A,
 8592 Anholt.
 Kan lejes ved henvendelse til
 Anders Rytter, tlf. 40 97 96 84